

Pratarmė

Skaitytojui siūlomas leidinys sudarytas iš mokslinių straipsnių, pristatytų ir perskaitytų dvyliktojoje tarptautinėje muzikos teorijos konferencijoje „Muzikos komponavimo principai: muzikos ir vaizduojamųjų menų sąsajos“, vykusioje 2012 m. spalio 16–19 d. Vilniuje.

Konferencijos rengėjai – Lietuvos muzikos ir teatro akademija ir Lietuvos kompozitorių sąjunga.

Beveik trisdešimt straipsnių konferencijoje pristatė muzikologai ir kompozitoriai iš įvairių šalių (Baltarusija, Graikija, Lenkija, Rumunija, Gruzija, JAV, Australija, Izraelis, Prancūzija, Rusija, Lietuva).

Prelegentų idėjos sudėstytos į keturias pagrindines potemes.

I potemė – *Bendrosios garso ir vaizdo jungties prielaidos. M. K. Čiurlionio fenomenas*. Pasak Annos Shvets, bendrieji vardikliai skirtingiems menams glūdi socialiai motyvuotose psichologinėse struktūrose. Tuo tarpu Markos Lekkas teigia, kad optiniai ir akustiniai meno pavidalai tėra smegenų kuriami iliuziškumo produktai. Bendrosios vaizdo ir muzikos prielaidos M. K. Čiurlionio kūryboje siejamos su kultūrinio geno (*memes*) samprata (Mantautas Krukauskas) arba etnoarchetipu (Rimantas Janeliauskas), taip pat nusakant ornamento paraleles tarp dailės ir muzikos kūrinių (Gražina Daunoravičienė).

II potemė – *Muzikos komponavimo priemonių vizualizacija*. Bianca Țiplea Temeș išryškina G. Ligeti kūrinuose daugybę vizualinių elementų, tiesiogiai susijusių su kompoziciniais sprendimais. Ewa Kowalska-Zajac aptaria lenkų kompozitorių kūriniuose dažnai randamus grafinės notacijos elementus. Achilleas Chaldaeakes ir Anastasia Georgaki, pasitelkę spektrinę metodiką, vizualizuoja bizantiškosios melopėjos ypatybes.

III potemė – *Muzikalūs paveikslai ir paveikslinė muzika*. Šią potemę realizavo daugelis konferencijos prelegentų, tyrinėdami įvairialypius paveikslškumo ir muzikalumo santykius bei aspektus: estetinius (Laima Vilimienė, Kalliopi Stiga, Larisa Elisha), kūrybos proceso (Steven Elisha), paralelinius (Inesa Dvuzhlynaya, Blake Parham, Irena Friedland, Anamaria Mădălina Hotoran), multitopofoninį (Eka Chabashvili).

IV potemė – *Garso ir vaizdo sąsajos įvairiuose menuose*. Čia prelegentai aptaria muzikos ir vaizdo santykius kine (Antanas Kučinskas, Igor Vorobyov), muzikos sąsajas su architektūra (Marina Lupishko), vaizdinguoju miestu (Inga Jankauskienė), portretu (Ljudmila Kazantseva), atlikėjų menu (Lina Navickaitė-Martinelli, Marta Szoka), audiovizualine erdve (Margarita Katunian).

Konferencijos leidinys yra papildytas kompaktine plokštele su koncerto metu įrašytais Neatpažintais M. K. Čiurlionio muzikos ciklais. Juos atliko plačiai žinomi Lietuvos pianistai Petras Geniušas, Sergejus Okruško, Jurgis Karnavičius, Halina Radvilaitė, Aleksandra Žvirblytė. Kompozitoriaus neįvardytus savaiminius ciklus ištyrė ir monografijoje „Neatpažinti Mikalojaus Konstantino Čiurlionio muzikos ciklai“ aprašė šio leidinio sudarytojas prof. dr. Rimantas Janeliauskas.

XII konferencijos leidinys, tikimės, sulauks gausaus skaitytojų būrio, bus įdomus kiekvienam besidominčiam muzikos ir vaizduojamųjų menų sąsajomis. Redaktorių kolegija, be to, tikisi skaitytojų dėmesio tiek čia, Lietuvoje, tiek užsienyje. Būsime dėkingi už visas pastabas ir atsiliepimus apie leidinį.

Organizatorių vardu dėkojame visiems moraliai ir materialiai parėmusiems šio rinkinio leidybą.

Vyr. redaktorius ir sudarytojas
prof. dr. Rimantas Janeliauskas